

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Primorski begunci.

(Govor poslanca sodr. Etbina Kristana na seji Narodne skupščine dne 16. junija.)

Gospodje! Moj sodrug Golouh je govoril o tragediji našega primorskega ljudstva, resnično se mi pa zdi, da bi ob tej priliki bilo treba govoriti tudi o tragediji naše žalostne Narodne skupščine.

Gospodje, naprej vem, da se bo tukaj pojavil predlog za enostaven prehod na dnevni red. In gospodje od večine bodo glasovali za navaden prehod na dnevni red, kadar zazvoní zvonček gospoda predsednika, ki jih priklíče od piva, od kave in iz klubov, kjer spe, pa ne bodo imeli niti najmanjšega pojma o stvari, o kateri glasujejo. Četudi je stvar, kolikor koli se Vi, gospod svečenik, (na adresu popa Mihaldžića) smejete, izredno važna.

Gospodje, kadarkoli bi tukaj prišlo na dnevni red vprašanje o kakšnih ponesrečencih iz Črne gore, o srbski Kalvariji v Albaniji, o tragediji našega naroda v južnih krajih, bi se jaz moral zanimati za to in ne bi imel srca, da bi odšel od razprave. (Ploskanje pri opoziciji.) In tukaj, gospodje, gre za Kalvarijo, ki ni nič bolj vesela od one, ki jo je vaša vojska pretrpela s prehodom čez Albanijo.

Treba je vedeti, gospodje, da je bil naš primorski narod mučen in trpinčen ne nekoliko tednov, ne nekoliko mesecev, ampak da je trpel od prvega dne, ko ga je Avstrija kot prvo žrtev svoje vojne vrgla iz domov in razmetala po tujih krajih svoje tedanje države. Od tistega dne pa do danes je na tisoče družin brez doma in strehe, ki gledajo v bodočnost, pa ne vedo, kakšna da bo, ne vedo, kaj jim prinese jutrišnji dan.

Gospodje, mislim, da je to resna reč, in zato ni pray, da gospodje od večine beže, pa se pripravljajo, da bodo glasovali za enostaven prehod na dnevni red, če bo tako ukazano. Bilo bi baš nasprotno pričakovati, da se postavi to vprašanje od vaše strani na dnevni red, ker govorite vedno tako, kakor da ste vi vzeli narodnost v tej deželi v zakup, da branite narod in nacionalnost itd. In prav tukaj, gospodje, gre za narodno vprašanje v najresnejšem zmislu besede.

Ne maram ponavljati, kar je bilo tukaj že povedano, ampak opozoriti mislim na to: Ena skupina teh beguncev, katerih je bilo nekoliko tisoč, se je naposled znašla v taborišču v Strnišču. Kakor je gospod minister dejal, ni ta stvar spadala od začetka v kompetenco centralne vlade, ampak so se zato imele brigati deželne vlade, v tem slučaju torej deželna vlada v Ljubljani. Toda, gospodje, naj je kompetentna kakšna deželna ali pa centralna vlada, naravno je, da se more vprašanje postaviti le v tej skupščini, ker druge skupščine nimamo in ker nastavlja deželne vlade centralna vlada. Gospod minister pa le odgovarja, da se je za to

morala brigata deželna vlada. Iz njegovega odgovora se jasno vidi, da ni o vsem tem vprašanju natančno informiran.

Interpelacija je bila vložena že meseca februarja. Od tega časa so bile najmanje štiri deputacije teh revežev, kolikor se jaz spominjam, v Belgradu. Od februarja je bilo časa, da bi se bilo vsaj nekaj storilo, da bi se rešili tisti, ki so sedaj premeščeni, kakor se pravi, kolonizirani v Prekmurju. Če bi se bilo pravočasno ukrenilo, kar je bilo potrebno, bi bili tudi ljudje lahko še kaj uredili, poorali, posejali itd., in bi bili vsaj za zimo imeli upanje, da bodo mogli živeti, sicer kot siromaki, pa vendar kot ljudje. Gospodje, čakalo se je z rešitvijo tega vprašanja, izdajali so se dekreti, pisala so se pisma od ministrstva za socialno politiko na deželno vlado, oziroma pokrajinsko namestništvo v Ljubljani, od pokrajinskega namestništva na okrajno glavarstvo, od glavarstva na namestništvo, od namestništva na centralno vlado. Kadar je deputacija iz Strnišča prišla sem, je dobila 5 do 6 številk vsakovrstnih aktov, pa se ji je reklo, da naj le gre na namestništvo v Ljubljani, tam da je že vse urejeno. V Ljubljani pa ni bilo nič urejeno, ampak ljudje so se zopet napotili v Belgrad. Tako se stvari razvlačijo in razvlačijo. Sedaj so ti ljudje baje rešeni: preseljeni so v Prekmurje in tam so dobili zemljo. Toda, gospodje, dobili so zemljo v času, ko je že tako pozno, da se za letos ne more nič napraviti. Dobili so zemljo, ne vedo pa, kam naj gredo pod streho.

Gospod minister nam je pripovedoval, kako da je število beguncev padlo od nekoliko tisoč na nekoliko stotin. To se že tako godi. Tu pa tam se najde človek, ki si misli: Tako neumen pa vendar nisem: če sem tri leta imel izkušnje, ne bom še četrto leto pričakoval, kar se nikdar ne učaka. Tudi neka dobra prijateljica je — pravijo ji bela žena — ki noskrbi, da umre zdaj kakšen stavec, zdaj kakšen mladenič, pa kakšen otrok. Ej, ni jih več toliko, kolikor jih je bilo. Vpraša se, kod so šli. Kdo bi se še za to brigal?

Zgodilo se je, da je bilo taborišče, kjer so preživeli nekaj let v trudu in muhi, prodano. Zdi se, da gospod minister o tem nič ne ve. Zdi se, da je bilo to taborišče prodano brez znanja centralne vlade. Ampak vsaj o prodaji je centralna vlada morala izvedeti, in to bi bilo vendar dovolj, da bi se bila informirala, kako, zakaj, v kakšen namen, je bil ta tabor prodan in pod kakšnimi pogoji. Vem, da je bil en pogoj ta, da bo kupec, ki ga pokrajinski namestnik menda dobro pozna, dal najmanje še eno leto delati v ondotnih podjetjih, da bo nekaj ljudi vsaj na ta način zavarovanih pred popolno bedo.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Franciška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Leto dni še ni minilo, ta gospod pa izreka, da se mu delo ne izplača; begunce naj pa vrag vzame, če se ne more njegov žep napolniti od tega dela. Kaj se je treba ozirati na to, da gre za pogodbo? Da je to črno na belem? Kaj se je treba ukvarjati z usmiljenjem? To so reči, ki ne spadajo v našo dobo.

Drugo vprašanje, ki ga je omenil sodrug Golouh, se tiče takozvanih penzij. Seveda ne gre za visoke uradnike, ki bi dobivali po nekoliko tisoč lir penzije, ampak za delavce, za delavce iz arzenala, iz tehničnega zavoda itd. V poštev ne prihajajo le delavci iz Pulja in Trsta, ampak tudi iz drugih krajev, na primer iz državnega rudnika v Idriji. In te penzije niso nikakšna miloščina, ampak so si jih ljudje sami kupili s tem, da so vplačevali dolga leta v dobrih fondih. Morali so bežati ali pa so bili vsled fašističnega terorja izgnani iz krajev, ki bi po pravici morali biti naši, pa so sedaj — ne bom danes raziskoval, po čigavi krivici — italijanski. Kdo, gospodje, naj skrbi za to, da dobe ti ljudje vsaj ta košček pravice, vsaj to penzijo, ki so jo sami vplačali? Kdo drugi, kakor naša vlada? Toda kakšne odgovore dobivamo? »To je komplicirano vprašanje, na katerem so interesane vse naslednje države itd.« (Dr. Korun: V Avstriji je to vprašanje že rešeno in delavci dobivajo penzijo.) Da, komplicirano vprašanje, kakor pravi gospod minister, ampak, kakor potrjuje moj sodrug Korun, se te penzije v Avstriji vendar že lahko izplačujejo, četudi je Avstrija premagana država, mi pa spadamo baje med zmagovalce, četudi je Avstrija bila sovražnica Italije, mi pa smo bili in baje smo še, za veznik te gloriozne Italije.

(Konec prih.)

NARODNA SKUPŠČINA.

5. julija. Proračunska debata se nadaljuje. Govorili so razni poslanci, med njimi tudi sodr. Etbina Kristan. Kaže, da bo generalna debata o proračunu končana še ta teden. Jutri bo interpelacijska seja.

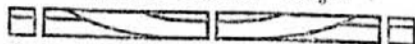
6. julija. Interpelacijska seja je prinesla na dan lepe zanimivosti. Ostre puščice so letele na naslov finančnega ministra, češ, da se dajejo izvozna oziroma uvozna dovoljenja pristransko. Minister je zahteval imena. Posl. sodr. Korun je imenoval trgovca Pertinača v Celju, ki je baje uvozil nešteto vagonov soli na račun francosko-srbske banke, ki je v zvezi z ministrom. Pozneje se je nadaljevala debata o proračunu. LAVORIKE si je stekel pop Rajić, ki je branil katoliško cerkev na takšen način, da je moral predsednik zaradi nastalega hrupa sejo prekiniti. Vkljub temu je nadaljeval Rajić svoj govor praznim klopem.

Prihodnja seja bo jutri.

Naiveča izbira
različnih pletenin,
majic, nogavic
pri tvrdki in rokavic
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mesni trg 10.

Ključavničarje,
železostrugarje,
livarje in mizarje

sprejme takoj „SMEV“, strojna
tovarna v Bječlovaru. Plača po
urah do K 20.—; v akordu za-
služek znatno večji.

Potrebujem poštenega
tapetniškega pomočnika

kateri je zmožen tapeciranja
sten in usnjatega dela. Poizve
se v upravi „Naprej“.

Sprejmejo se 3 prirojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezne
moči. Ponudbe na pisarno: Kon-
fekcijska tovarna „FRANDE“,
Ljubljana, Emonska cesta št. 8.
Istotam se odda zanesljivim
krojačem proti kavčiji delo na
dom. Spretni, zanesljivi in trezni
delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Vajence

sprejmejo
Strojne tovarne in livarne
d. d. v Ljubljani.

RUPERT JEGGLITSCH

Gospeska ulica 11. MARIBOR

**Več
tesarjev**

se takoj sprejme za priprosto
delo na akord, prosto stanovanje.

Ponudbe na
Podjetje inž. Dukić in dr.,
Ljubljana, Bohoričeva ulica 20.

FRANZ FRANGESCHA NASLEDNIK
trgovina železnine in zaloga ribarskega orodja

Gospeska ulica 11.

Prva produktivna zadruga krojačev

F. Z. Z. O. Z. v Ljubljani
naznanja tem potom, da se v smislu sklepa zadnjega občnega
zboru dne 28. decembra 1921

nahaja v likvidaciji.

Podpisani likvidatorji pozivljajo tem potom vse upnike, da pri-
glasijo svoje terjatve do 1. avgusta 1. 1922.

Za likvidacijo:

Prezelj Anton l. r. Jesse Anton l. r.

Rozman Janko l. r.

V Ljubljani, dne 3. julija 1922.

Prvovrstna

PUCH-KOLESA

pnevmatike in vse potrebščine

kupite najceneje pri tvrdki

IGN. VOK, specialna trgovina šivalnih
strojev in koles

Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

The „OLIVER“

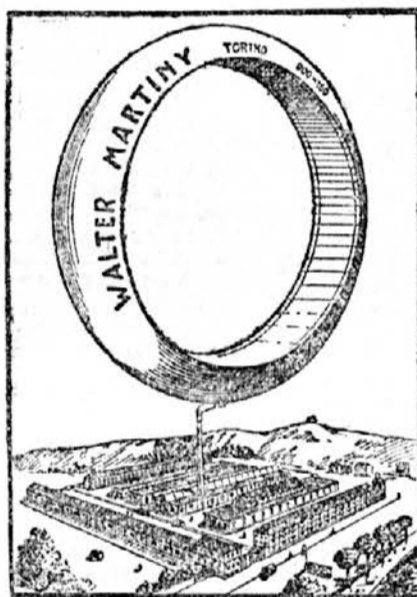
naiboliši in najcenejši

pisalni stroj.

Zastopstvo in zaloga: **IVAN GAJŠEK,**
papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

„Pošljite naročnino!“

Valuta pada, draginja raste. Kupuj
domače milo ne tuje, importirano.
Kupuj dobro milo, ker je isto
najceneje. Kupuj „GAZELA“ milo.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 389.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev za to-
vorne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydravlična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
čev v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepleškano bišo, po-
hištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6

Delniška glavica:
K 20,000.000.—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6,500.000.—

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke:
ESKOMPTNA.

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.